

бериш ваколати ким томонидан белгиланишини аниқ назарда тутмайди;

Учинчидан, таҳлиллардан кўриниб турибдики, “Рим I” Регламенти тарафлар томонидан қўлланиладиган ҳуқуқ белгиланмаган тақдирда, аниқланадиган ҳуқуқни белгиловчи Рим Конвенциясидан концептуал жиҳатдан фарқланувчи янги қоидаларни жорий этди. Ушбу янги қоидалар мазмунига кўра амалдаги Ўзбекистон Фуқаролик кодексининг 1190-моддасида назарда тутилган қоидаларга ўхшашлиги ҳам диққатга сазовор ҳисобланади.

Адабиётлар рўйхати:

1. Rome Convention on the law applicable to contractual obligations of 1980 // OJ 27. 26.1.1998. —P. 34–46.
2. Commission Green Paper on the Conversion of the Rome Convention of 1980 on the Law Applicable to Contractual Obligations into a Community Instrument and its Modernization, COM (2002) 654 final (Jan. 14, 2003). Commission Proposal for a Regulation on the Law Applicable to Contractual Obligations (Rome I), COM (2005) 650 final (Dec. 15, 2005).
3. Convention on the Law Applicable to Contractual Obligations, 1980 O.J. (L 266)
4. Regulation (EC) N 593/2008 of the European Parliament and of the Council of 17 June 2008 on the law applicable to contractual obligations (Rome I) // OJ L 177. 04.07.2008. —P. 6–16.
5. Parliament and Council Regulation 593/2008, Law Applicable to Contractual Obligations (Rome I), 2008 O.J. (L 177).
6. Белоусова О. В. Источники правового регулирования в рамках Европейского союза: унификация международного частного права // Журнал зарубежного законодательства и сравнительного правоведения. 2011. N 6. —С. 140–146.
7. Parliament and Council Regulation 864/2007, On the Law Applicable to Non-Contractual Obligations (Rome II), 2007 OJ. (L 199) 40 (EC).
8. Convention on Jurisdiction and the Enforcement of Judgments in Civil and Commercial Matters (Brussels), 1968 OJ. 32 (L 299), OJ. 77 (L304).
9. Rinze J. The Scope of Party Autonomy under the 1980 Rome Convention on the Law Applicable to Contractual Obligations. // The Journal of Business Law, 1994.
10. Nygh P. Autonomy in International Contracts, Clarendon Press. —Oxford, 1999.
11. Merrett L. The Enforcement of Jurisdiction Agreements Within The Brussels Regime. International & Comparative Law Quarterly. —Cambridge University Press. 2006. —P. 315–336.
12. Council Decision 9898/2/10 REV 2. authorising enhanced cooperation in the area of the law applicable to divorce and legal separation. —Brussels, 4 June 2010.

Ф.Хасанова,

Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети “Халқаро хусусий ва фуқаролик ҳуқуқи” кафедраси катта ўқитувчиси

ТАШҚИ САВДО БИТИМЛАРИДА ЖАВОБГАРЛИКДАН ОЗОД ҚИЛИШ БЎЙИЧА ВУЖУДГА КЕЛАДИГАН МУНОСАБАТЛАРНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚОНУНЧИЛИГИ БЎЙИЧА ТАРТИБГА СОЛИНИШИ

Аннотация. ушбу мақола Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги бўйича ташқи савдо битимларида жавобгарликдан озод қилиш масалаларига бағишланган. Унда жавобгарликдан озод қилиш бўйича вужудга келадиган муносабатларни тартибга солишнинг миллий ҳуқуқий асослари кўриб чиқилади. Бундан ташқари, Ўзбекистон Республикаси қонунчилиги 1980-йилда қабул қилинган “Товарларнинг халақаро олди-сотди шартномалари тўғрисида”ги БМТ Конвенцияси нормалари қиёсий таҳлил қилинган.

Калит сўзлар. ташқи савдо битими, кредитор, қарздор, енгиб бўлмайдиган кучлар, фавқулодда, олдини олиб бўлмайдиган вазиятлар.

Аннотация. данная статья посвящена вопросам освобождения от ответственности во внешнеэкономических сделках по законодательству Республики Узбекистан. В ней рассматриваются национальные правовые основы регулирования отношений, возникающих из освобождения от ответственности. Кроме того, дается сравнительный анализ законодательства Республики Узбекистан с нормами Конвенции ООН «О договорах международной купли-продажи товаров» от 1980 года.

Ключевые слова. внешнеэкономические сделки, кредитор, должник, непреодолимая сила, чрезвычайность, непредотвратимое обстоятельство.

Annotation. this article is devoted to issues of exemption in international trade transactions under the laws of the Republic of Uzbekistan. It covers the national legal basis for regulation of the relations arising from the exemption from liability. In addition, there is provided a comparative analysis of legislation of the Republic of Uzbekistan with the norms of the UN Convention “On Contracts for the International Sale of Goods” of 1980.

Key words. a foreign trade transaction, an obligee, an obligor, a force majeure, an emergency, an unavoidable circumstance.

Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришгандан сўнг дунё мамлакатлари билан турли жабҳаларда муносабатлар ўрнатиб келмоқда. Бундай муносабатларнинг орасида савдо-иқтисодий муносабатлар алоҳида ўрин эгаллайди. Жумладан, биргина 2015 йилнинг биринчи ярим йиллигида экспорт ҳажмларининг 7,4 фоизга ўсиши ва ташқи савдо айланмасининг ижобий савдоси таъминланди [1]. Ҳамкор давлатларимиз билан иқтисодий ва савдо муносабатларнинг ривожланиши, товарлар алмашинувининг ўсиши ушбу соҳани тартибга соладиган миллий қонунчилигимизни доимий равишда такомиллаштириб боришни талаб қилади.

Ташқи савдо муносабатлари импорт ва экспорт шартномаларини тузиш орқали ўрнатилади. Ўзбекистон Республикаси “Ташқи иқтисодий фаолият тўғрисида”ги Қонунининг 11-моддасида ташқи савдо

фаолияти халқаро товарлар, ишлар (хизматлар) савдоси соҳасидаги тадбиркорлик фаолияти эканлиги ва бундай фаолият товарларни, ишларни (хизматларни) экспорт ва импорт қилиш йўли билан амалга оширилиши белгилаб қўйилган. Тарафлар бундай шартномани тузар экан, унда товарнинг номи ва миқдори, товарнинг сифати, товарларни топшириш-қабул қилиш тартиби, товарнинг баҳоси ва тўлов шартлари, тарафларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари тўғрисидаги каби шартлар белгиланган бўлади. Бундай шартлардан бири бу – форс-мажор ҳолатлари тўғрисидаги шартдир.

Шартномага нисбатан қўлланиладиган ҳуқуқ Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси, бошқа қонунлар, халқаро шартномалар ва эътироф этилган халқаро таомиллар асосида, шунингдек, тарафларнинг келишуви асосида белгиланади [2]. Шартномавий муносабатга қўлланиладиган ҳуқуқ тарафлар томонидан бутун шартнома учун ёки унинг бир қисми учун танланиши мумкин. Агар бундай келишув бўлмаса, Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 1190-моддаси қоидаларига мувофиқ белгиланади. Ушбу моддада тарафларнинг келишуви бўлмаган тақдирда шартномага нисбатан қўлланиладиган ҳуқуқлар келтирилган.

Юқорида келтирилган нормаларга мувофиқ шарномага нисбатан қўлланиладиган ҳуқуқ сифатида Ўзбекистон Республикаси ҳуқуқи белгиланган бўлса, миллий қонунчилигимиз бўйича форс-мажор ҳолатлари содир бўлганда тарафлардан бири жавобгарликдан озод этишни талаб қилишидан вужудга келадиган муносабатлар қандай тартибга солинишини қуйида кўриб чиқамиз.

Мажбуриятни бузганлик учун жавобгарлик асослари ва ундан озод қилиш Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 333-моддаси қоидаларида белгилаб қўйилган. Ушбу модданинг биринчи қисмига кўра қарздор айби бўлган тақдирда мажбуриятни бажармаганлиги ёки лозим даражада бажармаганлиги учун, агар қонун ҳужжатларида ёки шартномада бошқача тартиб белгиланмаган бўлса, жавоб беради. Қарздор мажбуриятни лозим даражада бажариш учун ўзига боғлиқ бўлган ҳамма чораларни кўрганлигини исботласа, у айбсиз деб топилади. Демак, ушбу нормада жавобгарликдан озод қилишнинг умумий қоидалари белгиланган. Унга кўра агар қарздор мажбуриятини бажармаганлигида ёки лозим даражада бажармаганлигида айби йўқлигини исботласа, жавобгарликдан озод қилинади.

Аммо тадбиркорлик фаолияти, жумладан ташқи савдо фаолияти субъектларини бундай фаолиятни амалга оширишда мажбуриятни бажармаганлиги ёки лозим даражада бажармаганлиги учун жавобгарликдан озод қилиш асоси Фуқаролик кодексининг 333-моддаси биринчи қисми қоидаларидан фарқ қилади. Ушбу модданинг учинчи қисмида қуйидагича қоида белгиланган: “Башарти, қонунда ёки шартномада бошқача тартиб назарда тутилган бўлмаса, тадбиркорлик фаолиятини амалга оширишда мажбуриятни бажармаган ёки лозим даражада бажармаган шахс мажбуриятни лозим даражада бажаришга енгиб бўлмайдиган куч, яъни фавқулодда ва муайян шароитларда олдини олиб бўлмайдиган вазиятлар (форс-мажор) туфайли имкон бўлмаганлигини исботлай олмаса, жавобгар бўлади.” Агар ушбу нормани таҳлил қиладиган бўлсак,

қуйидагиларга эътибор қаратиш мақсадга мувофиқ бўлар эди деб ҳисоблаймиз.

Биринчидан, ушбу қоида тадбиркорлик фаолияти субъектининг ҳар қандай муносабатларига нисбатан қўлланилмайди. Фақатгина, уларнинг тадбиркорлик фаолиятини амалга оширишда вужудга келадиган мажбуриятлари бўйича қўлланилади. Шу ўринда Е.С.Каньязовнинг тадбиркорлик соҳасидаги муносабатлар учун Фуқаролик кодексида мажбуриятларни бузганлик учун жавобгарлик юзасидан бошқача асослар белгиланган [3] деган фикрини тўғри деб ҳисоблаймиз. Баъзи ҳуқуқшунос олимлар бунга бошқача ёндашадилар. Жумладан, Ҳ.Раҳманкулов мажбуриятлар алоҳида турларининг хусусиятлари ҳисобга олинган ҳолда қонун ва шартнома билан жавобгарлик учун айбдор бўлиш ҳақидаги умумий қоидадан истиснога йўл қўйилади [4] деб ҳисоблайди. Бизнинг фикримизча ушбу нормада жавобгарликдан озод қилишнинг умумий қоидадан фарқ қилувчи шартлари мажбуриятларнинг алоҳида турлари хусусиятларидан келиб чиқмайди, балки шахсларнинг тадбиркорлик фаолиятини амалга оширишдан вужудга келадиган муносабатларига боғлиқдир.

Иккинчидан, 333-модданинг 3-қисмига мувофиқ мажбуриятини лозим даражада бажармаган тараф айбсиз бўлса-да, форс-мажор ҳолатларидан бошқа ҳар қандай ҳолатларда жавобгарликка тортилади. Тадбиркорлик фаолияти хавфга асосланган бўлиб, бундай фаолиятнинг иштирокчилари маълум зарарларни кўриши иқтисодий жиҳатдан табиий ҳисобланиши тан олинган. Шу сабабли тадбиркорлик фаолиятининг субъекти ўз мажбуриятини лозим даражада бажармаслигида айби бўлмаса-да жавобгар бўлиб қолаверади. Фақатгина бир ҳолатда, яъни мажбуриятларини бажармаслигига енгиб бўлмайдиган куч сабаб бўлсагина қарздор жавобгарликдан озод қилиниши мумкин.

Учинчидан, ушбу норма диспозитив ва ҳаволаки норма эканлигини унутмаслигимиз зарур. Тарафлар ўз келишувида, жумладан импорт ёки экспорт шартномаларида мажбуриятини лозим даражада бажармаган тарафнинг айби мавжуд бўлсагина уни жавобгарликка тортиш мумкинлигини белгилаб қўйишлари мумкин. Агар тарафлар ўртасида бундай келишув мавжуд бўлса 333-модданинг 3-қисмида белгилаб қўйилган норма қўлланилмайди.

Ва ниҳоят, Фуқаролик кодексининг 333-моддасига мувофиқ енгиб бўлмайдиган куч – бу фавқулодда ва муайян шароитларда олдини олиб бўлмайдиган вазиятлардир. Ушбу норма енгиб бўлмайдиган куч тушунчасини икки белги, фавқулодда ва муайян шароитларда олдини олиб бўлмайдиган вазиятлар орқали очиб беради. “Енгиб бўлмайдиган куч” тушунчасига, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2005 йил 15 февралдаги 63-сон қарори билан тасдиқланган “Енгиб бўлмайдиган кучлар (форс-мажор) ҳолатларини тасдиқлаш тартиби тўғрисида” ги Низомда ҳам таъриф бериб ўтилган. Ушбу низомнинг 2-бандида енгиб бўлмайдиган куч ҳолати тушунчаси атрофлича ёритилган деб ҳисоблаймиз. Унга кўра, енгиб бўлмайдиган кучлар (форс-мажор) ҳолатлари – бу томонларнинг иродаси ва фаолиятларига боғлиқ бўлмаган табиат ҳодисалари (зилзила, кўчки, бўрон, қурғоқчилик ва бошқалар) ёки ижтимоий-иқтисодий ҳолатлар (уруш ҳолати, қамал, давлат манфаатларини кўзлаб импорт ва экспортни

тақиқлаш ва бошқалар) сабабли юзага келган шароитларда томонларга қабул қилинган мажбуриятларни бажариш имконини бермайдиган фавқулодда, олдини олиб бўлмайдиган ва қўтилмаган ҳолатлардир. Фуқаролик кодексининг 333-моддаси 3-қисмида гарчанд энгиб бўлмайдиган кучлар ҳолатлари белгиларига эга бўлса-да, лекин улар сирасига кирмайдиган уч ҳолат белгилаб қўйилганлигини алоҳида таъкидлаш лозим. Булар қарздорнинг шартлашувчи шериклари томонидан мажбуриятларнинг бузилиши, мажбуриятни бажариш учун зарур товарларнинг бозорда йўқлиги ва қарздорда зарур пул маблағларининг бўлмаганлигидир. Умумий олиб қарайдиган бўлсак, ушбу уч ҳолат тадбиркорлик хавфи билан боғлиқдир. Лекин, қарздорнинг шартлашувчи шериклари томонидан мажбуриятларнинг бузилиши, яъни лозим даражада бажарилмаслигига энгиб бўлмайдиган куч ҳам сабаб бўлиши мумкин. Масалан, Ўзбекистон Республикасининг резиденти ҳисобланган тадбиркор чет эл юридик шахси билан экспорт шартномасини имзолади. Ушбу шартномага мувофиқ экспорт қилувчи, яъни ўзбекистонлик тадбиркор 1000 тонна узум етказиб бериши керак. Экспорт қилувчи ўзи узум етиштирувчи ҳисобланмаганлиги сабабли бир неча деҳқон ва фермер хўжаликлари билан шартнома тузади. Агар, қарздорнинг юқорида қайд қилинган контрагентлари унга узум етказиб бера олмаса, қарздор кредитор олдида жавобгар бўлади. Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодексининг 333-моддаси 3-қисмига асосан ҳатто қарздорнинг контрагентлари мажбуриятларини бажармасликлари ёки лозим даражада бажармасликлари учун энгиб бўлмайдиган куч ҳолатлари асос бўлганлиги ҳам инobatга олинмайди.

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 333-моддаси 3-қисмида белгиланган нормани ушбу соҳани тартибга солувчи халқаро ҳужжатлардан бири ҳисобланган “Товарларнинг халқаро олди-сотди шартномаси тўғрисида”ги БМТ Конвенциясининг нормаси билан таққослайдиган бўлсак, ўзаро номувофиқликни кўришимиз мумкин. Ўзбекистон Республикаси ушбу Конвенцияга 1996 йилда қўшилган [5].

“Товарларнинг халқаро олди-сотди шартномаси тўғрисида”ги БМТ Конвенциясининг 79-моддаси 2-бандида тараф ўз мажбуриятларини у томонидан бутун шартномани ёки унинг бир қисmini бажариш учун жалб қилинган учинчи шахс ўз мажбуриятини ижро этмаганлиги оқибатида бажара олмаган бўлса ва ушбу учинчи шахс мажбуриятини ижро этмаслигига Конвенциянинг 79-моддаси 1-қисмига мос тушадиган тўсиқ сабаб бўлган бўлса, шартноманинг тегишли тарафи жавобгарликдан озод қилиниши белгилаб қўйилган.

“Товарларнинг халқаро олди-сотди шартномаси тўғрисида”ги БМТ Конвенциясининг 79-моддаси қоидаларидан келиб чиқиб, Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 333-моддаси 3-қисмига қуйидагича ўзгартириш киритиш керак деб ҳисоблаймиз: “Башарти, қонунда ёки шартномада бошқача тартиб назарда тутилган бўлмаса, тадбиркорлик фаолиятини амалга оширишда мажбуриятни бажармаган ёки лозим даражада бажармаган шахс мажбуриятни лозим даражада бажаришга энгиб бўлмайдиган куч, яъни фавқулодда ва муайян шароитларда олдини олиб бўлмайдиган вазиятлар (форс-мажор) туфайли имкон

бўлмаганлигини исботлай олмаса, жавобгар бўлади. Мажбуриятни бажариш учун зарур товарларнинг бозорда йўқлиги, қарздорда зарур пул маблағларининг бўлмаганлиги бундай вазиятлар жумласига кирмайди. Қарздорнинг шартлашувчи шериклари томонидан мажбуриятларнинг бузилиши, агар шериклари бундай бузилиш энгиб бўлмайдиган куч туфайли бўлганлигини исботлай олмаса, қарздорни жавобгарликдан озод этиш учун асос бўлмайди.”

Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 333-моддаси 3-қисмига мувофиқ қандай ҳолатлар форс-мажор ҳолатлари сирасига кирмаслиги ҳақида юқорида келтириб ўтилди. Булар: қарздорнинг шартлашувчи шериклари томонидан мажбуриятларнинг бузилиши, мажбуриятни бажариш учун зарур товарларнинг бозорда йўқлиги ва қарздорда зарур пул маблағларининг бўлмаганлигидир. Қозоғистон Республикасининг амалдаги Фуқаролик кодексининг 359-моддасига асосан санаб ўтилган 3 ҳолатдан биттасигина, яъни мажбуриятни бажариш учун зарур товар, иш ёки хизматларнинг бозорда йўқлиги форс-мажор ҳолати ҳисобланмаслиги белгилаб қўйилган [6].

Форс-мажор ҳолатлари туфайли жавобгарликдан озод қилиш учун ушбу ҳолатларнинг содир бўлганлик фактининг ўзи етарли эмас. Жавобгарликдан озод қилишни талаб қилаётган тараф иккинчи тарафга шартномада белгиланган муддатда, агар бундай муддат белгиланмаган бўлса оқилона муддатда форс-мажор ҳолати содир бўлганлиги фактини тасдиқловчи ҳужжатни тақдим этиши лозим. Энгиб бўлмайдиган кучлар ҳолатларининг содир бўлганлик факти ваколат берилган маълум ташкилотлар томонидан тасдиқланади. Булар: Савдо-саноат палаталари, Савдо вазирликлари ёки махсус давлат органи бўлиши мумкин. “Энгиб бўлмайдиган кучлар (форс-мажор) ҳолатларини тасдиқлаш тартиби тўғрисида” Низом қоидаларига мувофиқ Ўзбекистон Республикасида бундай ваколат Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирлигига берилган. Энгиб бўлмайдиган кучлар ҳолатларини тасдиқлаш манфаатдор томоннинг энгиб бўлмайдиган кучлар ҳолатлари кўрсатилган ёзма аризаси асосида Вазирлик томонидан тегишли сертификат бериш йўли билан амалга оширилади.

Хулоса қилиб айтадиган бўлсак, ташқи савдо битимларида жавобгарликдан озод қилиш бўйича вужудга келадиган муносабатлар Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси нормалари ва “Энгиб бўлмайдиган кучлар (форс-мажор) ҳолатларини тасдиқлаш тартиби тўғрисида” низом қоидалари билан тартибга солинади. Миллий қонунчилигимиз халқаро ҳуқуқ нормаларига мос бўлишини таъминлаш мақсадида Фуқаролик кодексининг 333-моддасига юқорида келтирилган тегишли ўзгартиришларни киритиш лозим, деб ҳисоблаймиз.

Адабиётлар рўйхати:

1. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг мажлиси тўғрисида ахборот
2. Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодекси (2015 йил 1 октябрда бўлган ўзгартириш ва қўшимчалар билан) Расмий нашр – Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги. – Т.: “Адолат”, 2015 й. –Б. 556

3. Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик кодексига шарҳ: Илмий шарҳлар. Т.1. / Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги. – Т.: Vektor-Press, 2010. – Б.726.

4. Раҳмонкулов Ҳ. Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг биринчи қисмига умумий тавсиф ва шарҳлар. 1 – жилд. – Т.: “Иқтисодиёт ва ҳуқуқ дунёси нашриёт уйи”, 1997. – Б.504.

5. “Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Ахборотномаси”, 1996 й., –N 9, 157-модда.

6. “Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами”, 2005 йил, 7-сон, 56-модда.

Э.Ахунджанов,

ТДЮУ “Халқаро тижорат (хусусий) ҳуқуқи” кафедраси ўқитувчиси

ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИДА ХАЛҚАРО ЙЎЛОВЧИ ВА БАГАЖ ТАШИШ МУНОСАБАТЛАРИНИ ҲУҚУҚИЙ ТАРТИБГА СОЛИШ МАСАЛАЛАРИ

Аннотация: мазкур мақолада халқаро кўламда темир йўл транспортида йўловчи ва багаж ташиш муносабатларини ҳуқуқий тартибга солиш масалалари, йўловчи ва юк ташишга оид бир қатор халқаро ҳужжатлар ва миллий қонунчилик нормалари ҳамда ташиш муносабатларини тартибга солишда умумий ва махсус қонунларнинг тутган ўрни таҳлил қилинган.

Калит сўзлар: халқаро кўламда йўловчи ва багаж ташиш тушунчаси, ташиш муносабатларини халқаро ҳуқуқий тартибга солиш, ташиш муносабатларини махсус қонунчилик нормалари билан тартибга солиш, СМГС, КОТИФ, Берн Конвенцияси, ОСЖД, МСЖД.

Аннотация: в данной статье проанализированы вопросы правового регулирования международной перевозки пассажиров и багажа в железнодорожном транспорте, нормы международных документов и национального законодательства по перевозке пассажира и грузов, а также роль общих и специальных норм по регулированию отношений по перевозке.

Ключевые слова: понятие международной перевозки пассажира и грузов, международно-правовое регулирование отношений по перевозке грузов, регулирование отношений по перевозке грузов нормами специального законодательства, СМГС, КОТИФ, Бернская Конвенция, ОСЖД, МСЖД.

Annotation: in this article questions of legal regulation of the international transportation of passengers and baggage in railway transport, standards of the international documents and the national legislation on transportation of the passenger and freights, and also a role of the general and special norms on regulation of the relations on transportation are analysed.

Key words: concept of the international transportation of the passenger and freights, international legal regulation of the relations on transportation of goods, a regulirvoaniye of the relations on transportation of goods by standards of the special legislation, SMGS, KOTIF, the Bern Convention, OSJD, MSJD.

Ўзбекистон Республикаси транспорт коммуникациялари ривожланган давлатлар жумласига киради. Айни вақтда, шу соҳани янада ривожлантириш ва самарадорлик даражасини янги босқичларга кўтариш мамлакатимизнинг чет давлатлар билан иқтисодий, илмий-техникавий, маданий ҳамкорлиги, жаҳон иқтисодий тизимига интеграциялашуви кучайишини, юк ва йўловчиларни манзилларига етказишда натижалар янада салмоқли бўлишини таъминлайди.

Халқаро қатновларда темир йўл транспортида йўловчи ва багаж ташиш халқаро транспорт тизимининг таркибий қисми ҳисобланади. Бошқа транспорт турлари билан солиштирилганда темир йўл транспортининг бир қатор афзалликлари кўзга ташланади. Масалан, йўловчи ва багажни кенг кўламда ташиш имконияти; бошқа транспорт